

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2011/2294(INI)

28.2.2012

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: kultuuri- ja hariduskomisjon

Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamine
(2011/2294(INI))

Arvamuse koostaja: Andrea Češková

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval kultuuri- ja hariduskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et üle 60 % ülikoolilõpetajatest on naised, kuid enamik juhtivaid kohti ülikoolides (nt doktorite ja professorite ametikohad) on endiselt meeste käes; arvestades, et vaid 13 protsendil kõrgharidusasutustest ja vaid 9 protsendil ülikoolidest on naissoost juht, mistõttu on naistel teadusuuringutega seotud otsustusprotsessis tunduvalt vähem mõju;
  - B. arvestades, et 2020. aastaks eeldatakse ELis 35 % töökohtade puhul kõrghariduse olemasolu, samas kui praegu on kõrgharidus üksnes 26 protsendil töøjõust;
  - C. arvestades, et naisüliõpilased moodustavad ainult 30,15 % matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogia erialade üliõpilaste koguarvust, ning arvestades, et erialad, kus peamiselt domineerivad naised, on haridus ja koolitus, tervis ja heaolu ning humanitaar- ja kunstiteadus;
  - D. arvestades, et naiste kriitilise massi saavutamisel otsustusprotsessides on veel palju arenguruumi;
  - E. arvestades, et naiste osakaal teadusuuringutega seotud otsuseid tegevates juhtorganites on murettekitavalt madal, sest vaid 25 % Euroopa Teadusnõukogu (ERC) liikmetest on naised; arvestades, et ERC-lt on alates selle loomisest 2007. aastal toetust saanud 1700 projekti ligikaudu 2,5 miljardi euro väärtuses, ning arvestades, et peaaegu 90 % nendest toetustest said meessoost kandidaadid;
  - F. arvestades, et strateegias „Euroopa 2020” kirjeldatakse aruka majanduskasvu vajadust ELis ja rõhutatakse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonipoliitika tähtsust, kuid loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna naissoost lõpetajate arv on madal ja vaid 20 % tehniliste erialade lõpetanutest on naised;
1. kutsub ülikoole, ELi institutsioone ja liikmesriike üles julgustama noori naisi õppima erialasid, millel naised on endiselt alaesindatud, eriti teadus, tehnoloogia, infotehnoloogia, inseneriteadus ja matemaatika, mis on kõrgetasemeliste oskuste aluseks vähese CO₂-heittega tehnoloogiate alal; rõhutab, et tuleks tegeleda neid elukutseid puudutavate stereotüüpidega, näiteks teavitada eelkõige noori naisi teadlaseks saamise ja teadusuuringute, sealhulgas rakendusuuringute valdkonnas avanevatest võimalustest, sest nii võiks leida seni avastamata talente;
  2. kutsub kesk- ja ülikoole üles pakkuma konkreetseid kursusi teaduse, tehnoloogia, tehnika, inseneriteaduste ja matemaatika alal, eesmärgiga teavitada ja julgustada naisi õppima ja tegema karjääri valdkondades, kus mehed on ülesindatud;
  3. märgib, et soolist ebavõrdsust on Euroopa haridussüsteemides veel ka praegu, kuigi peaaegu kõik liikmesriigid on rakendanud poliitika selle vastu võitlemiseks, ja et selline ebavõrdsus mõjutab nii õpitulemusi kui ka õppe- ja karjäärivalikuid, mõjudes negatiivselt

majanduskasvule ja heaolule;

4. kutsub ülikoole ja kõrgkoole üles toetama ja julgustama soouuringuid nii bakalaureusekui ka magistriõppe tasandil;
5. kutsub liikmesriike ja kõrgkoole üles võtma kasutusele eriprogramme ja fonde, juhendajate süsteeme ja kogukonnaprojekte, et suurendada noorte naiste koolitustaset ja osalemist teadus- ja arendustegevuses, IT sektoris ja keskkonnasäästlikus majanduses, ning märgib, et optimaalselt tuleks kasutada eeskujusid ja teerajajaid kui vahendeid naisüliõpilaste teavitamiseks ja nõustamiseks seoses nende karjäärivalikutega;
6. juhib tähelepanu asjaolule, et ilma koduste ja perekondlike kohustuste jagamiseta naiste ja meeste vahel ei ole võimalik edendada ja saavutada naiste ja meeste vahelist võrdsust; kutsub ülikoole ja kõrgkoole üles tunnistama, et naissoost õppijatel võib olla lisaks õppimisele muid erikohustusi, näiteks laste ja eakate sugulaste eest hoolitsemine; rõhutab, et ülikoolid peaksid pakkuma lapsevanematele, eelkõige naistele, piisaval hulgal, heatasemelist, taskukohast ja kättesaadavat lastehoidu, sealhulgas kogukonna keskustes, et lihtsustada nende võrdsust osalemist õppe- ja teadustöös; julgustab samuti eri õppeviiside kasutuselevõttu, näiteks osaaajaga õpe ja kaugõpe, ning tuletab liikmesriikidele ja ELi institutsioonidele sellega seoses meelde, et nad suurendaksid elukestva õppe rahalist toetust, mis võimaldaks naistel jätkata õpinguid, naasta tööturule ning leida tasakaal oma töö- ja isiklike kohustuste vahel;
7. on seisukohal, et tõelise soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks hariduses on oluline vabaneda ikka veel püsima jäänud stereotüüpidest, edendades jõuliselt poliitikat, mis rõhutab meeste ja naiste võrdsust;
8. kutsub liikmesriike üles järgima nn kolmanda nooruse või kolmanda põlvkonna ülikoolide head näidet ja julgustama naisi neisse koolidesse astuma;
9. peab vajalikuks leida lahendus naiste vähesusele riiklike teadusuuringute ja õpetamisega seotud juhtivatel ametikohtadel, sest naiste osalemine teaduses ja tehnoloogias saab aidata suurendada innovatsiooni ning tõsta ja teadus- ja tööstusuuringute konkurentsivõimet ja kvaliteeti ning seda peaks edendama; juhib tähelepanu asjaolule, et naised teevad võrreldes oma meeskolleegidega suurema tõenäosusega pere loomise tõttu karjääris pause, ning kutsub seetõttu ülikoole ja teadusasutusi üles pakkuma sobivaid meetmeid (lastehoid, paindlik puhkus jne), et võimaldada neil tasakaalustada akadeemilist karjääri ja pereelu;
10. on ühtlasi seisukohal, et tuleb läbi vaadata kõrgematele akadeemilistele ametikohtadele (nt professori ametikohad) edutamise kriteeriumid, et lisada neisse tugev soolise võrdõiguslikkuse aspekt ja leida lahendus naiste vähesusele sellistel ametikohtadel;
11. tuletab meelde, et liikmesriikides on seni tehtud väga vähe algatusi, mis annavad soolise võrdõiguslikkuse kohta teavet ja edendavad seda hariduse valdkonnas; soovib pakkuda õpetajatele erikoolitust meeste ja naiste võrdõiguslikkuse teemal;
12. peab vajalikuks, et kõrgharidus- ja täiendõppeasutused vaataksid üle oma sisemised protsessid, eesmärgiga võtta tööle ja edutada parimaid inimesi, sealhulgas märkimisväärses osas naisi;

13. julgustab liikmesriike ja kõrgkoole suurendama naissoost professorite ja loodusteadlaste arvu ning algatama meedia vahendusel teavituskampaaniaid, et käsitleda naiste alaesindatust matemaatika, loodusteaduste ja tehnoloogia erialadel;
14. märgib, et paljud kutseõppe- või keskharidusasutuste naisõpilased valivad ikka veel elukutseid, mis peegeldavad traditsioonilisi soorolle; märgib, et seetõttu on vajalik parem kutsenõustamine, et võidelda endiselt püsivate stereotüüpidega;
15. julgustab ülikoole, kõrgkoole ja teadusasutusi võtma oma organisatsioonides vastu ja kehtestama võrdõiguslikkuse strateegiaid ning korraldama oma otsustusprotsessides soolise mõju hindamist; tuletab meelde, et neid institutsioone on samuti vaja naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste tagamiseks nii tööl kui ka hariduses; rõhutab, et selleks tuleks võtta meetmeid igasuguse diskrimineerimise vältimiseks, et võimaldada naistel jõuda era- ja avalikus sektoris kõrgematele kohtadele; julgustab naisi osalema ülikooli ja erasektori partnerlustes ja koostöövormides, näiteks uute ettevõtete ja hargettevõtete kaudu;
16. rõhutab, et haridusmaastikul endiselt püsiva soolise ebavõrdsusega tõhusalt võitlemiseks on oluline ergutada liikmesriikidevahelist poliitilist koostööd, soodustades heade tavade vahetamist ja tagades konkreetseid rahastamisprogramme;
17. kutsub ülikoole ja kõrgharidusasutusi üles suurendama naiste osakaalu teadusuuringutega seotud otsuseid tegevates juhtorganites, et ergutada suuremat hulka naisi kõrghariduse valdkonnas töötama;
18. kutsub kõiki Bologna protsessis osalevaid riike üles rakendama riiklikke kvalifikatsiooniraamistikke ning arendama vastastikust tunnustamist ja seda rahaliselt toetama;
19. tuletab meelde komisjoni 1. märtsi 2011. aasta teadaannet, mille kohaselt komisjon kavatses 2012. aastal teha ettepanekud liidu õigusaktide kohta, mis sisaldavad siduvaid eesmärke mõlema soo esindatuse suurendamiseks vähemalt 40 protsendini, kui ettevõtted ei suurenda naiste osakaalu otsuseid tegevates organites vabatahtlikult 5 % võrra aastas, et saavutada 2015. aastaks 30-protsendiline naiste esindatus ja 2020. aastaks 40-protsendiline naiste esindatus;
20. tunnistab, et naised seisavad ikka veel silmitsi takistustega kraadiõppes ja teadustöö alal kõrgeimale tasemele jõudmisel; kutsub seetõttu liikmesriike ja ülikoole üles kavandama ja ellu viima riiklikke strateegiaid, et tagada naiste osalemine nendes valdkondades;
21. palub täiendavat valitsuse toetust meetmete kehtestamiseks, mille eesmärk on tagada alaesindatud gruppide ja nõrgema sotsiaal-majandusliku taustaga üliõpilaste ning sisserändajate ja vähemuste juurdepääs;
22. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles looma programme, mille eesmärk on juhendada ja toetada noori naisteadlasi teadusprogrammides osalemise ja toetuste taotlemise alal, et aidata neil jääda akadeemilisse sfääri ja teadustöö juurde;
23. tõdeb taas, et naiste ja meeste palgavahe on endiselt äärmiselt murettekitav, ja märgib, et

on fakt, et naistel on tööelu jooksul vähem ressursse, et pensionile jäädes on neil rohkem raskusi rahastamisega ja et kõrghariduse valdkonnas makstakse naissoost teadlastele ja professoritele vähem palka kui nende meeskolleegidele; märgib, et seega mõjutavad vaesuse kõik vormid, sealhulgas töötajate vaesus, naised meestest rohkem; nõuab seetõttu teadusuuringute valdkonna võrdväärsete ametikohtade võrdse tasustamise süsteemi loomist, sest sooline palgaerinevus on kulu, mida ei saa endale lubada ükski liikmesriik ega ka EL üldiselt;

24. kritiseerib asjaolu, et komisjoni tegevuskava Euroopa kõrgharidussüsteemi kaasajastamiseks jätab sooprobleemid tähelepanuta ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine on praktiliselt olematu;
25. kutsub liikmesriike üles võtma riigi rahastatavate teadusprojektide toetuskõlblikkuskriteeriumina kasutusele sooliselt tasakaalus uurimisrühma tingimuse;
26. juhib tähelepanu asjaolule, et kuna naiste kõrgharidus ei ole piisavalt turustatav, on nad üha sagedamini oma töö kohta ülevalifitseeritud ja alatasustatud ning jäävad tihti töötuks või satuvad ajutistele töökohtadele, mis seab nad karjääri alguses tööturul veelgi ebasoodsamasse olukorda ja soodustab ebavõrdse tasu tsükli teket;
27. rõhutab, et noorte naiste tööturul osalemise parandamine mõjub väga positiivselt konkurentsivõimele ja majanduskasvule ning kindlustab naiste majandusliku sõltumatuse nende varajastel ja hilisematel eluetappidel;
28. julgustab kõrgkooli lisama oma kõrghariduse õppekavadesse soolise mõõtme, kuna see mõõde veel valdavalt puudub.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	27.2.2012
Lõpphääletuse tulemus	+: 29 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Edite Estrela, Iratxe García Pérez, Sophia in 't Veld, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Silvana Koch-Mehrin, Constance Le Grip, Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raúl Romeva i Rueda, Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Britta Thomsen, Angelika Werthmann, Marina Yannakoudakis, Anna Záborská, Inês Cristina Zuber
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Vilija Blinkevičiūtė, Kent Johansson, Christa Klaß, Kartika Tamara Liotard, Ana Miranda, Mariya Nedelcheva, Katarína Neved'álová, Antigoni Papadopoulou, Sirpa Pietikäinen